

Jak pracć EKologicznie?

Wydanie drugie poprawione, pierwsze ukazało się w magazynie branży utrzymania czystości „Firma sprzątająca” nr 25/wrzesień/2014.

Zjawisko tyranii małych decyzji w odniesieniu do kwestii środowiskowych, nieprzerwanie głęboko mnie porusza, dlatego często się do niego odwołuję. Tyrania małych decyzji, to taka sytuacja, kiedy szereg decyzji, indywidualnie małych rozmiarów, skumulowanych na przestrzeni długiego czasu powoduje wynik, który nie jest ani optymalny, ani pożądany.¹

Ta sytuacja odnosi się do różnych kwestii, jak np. ekonomiczne, wybory polityczne, efekty zdrowotne. Dotyczy również degradacji środowiska i przykładem takich decyzji, które mają wpływ stan otoczenia w którym żyjemy i w którym będą żyć przyszłe pokolenia, są m.in. wybory mające związek z praniem.²

Choć każdy pojedynczy cykl prania nie ma dużego znaczenia z perspektywy firmowego czy domowego budżetu, to skumulowane decyzje wielu ludzi, zebrane na przestrzeni całego ich życia, wywierają istotny wpływ na otoczenie. Każdy wybór ma więc duże znaczenie, jeśli uwzględnimy skalę podejmowanych decyzji jednocześnie i na przestrzeni życia osób, które je podejmują. Zjawisko to nazywa się tyranią małych decyzji³.

Aby zmniejszyć negatywne dla środowiska konsekwencje prania, zastosuj w pracy i w domu, chociaż kilka z poniższych zaleceń:

Odraczej decyzję o praniu. Jeśli jesteś jedną z tych osób, które robią kilka prań w ciągu tygodnia, nawet niewielkie ograniczenie tego przyzwyczajenia przyniesie oszczędność wody i energii i tym samym będzie miała dobry wpływ na środowisko. Przedłużaj używanie rzeczy jak najdłużej, nim przeznaczysz je do prania⁴. Maksymalnie wykorzystuj również ścierki w trakcie sprząwania składając je dwa lub cztery razy, aby uzyskać 8 lub 16 powierzchni do czyszczenia i dzięki czemu wyczyścisz powierzchnię wielokrotnie większą, niż oddasz ścierki do prania.

¹ G. Bosch: Zrównoważona konsumpcja, (w): Wyzwania zrównoważonego rozwoju w Polsce. Praca zbiorowa pod red. J. Kronnenberg i T. Bergier. Fundacja Sendzimira, Kraków, 2010, str. 344.

² Tyranny of small decisions. en.wikipedia.org, (30.12.2015).

³ G. Bosch: Zrównoważona konsumpcja, (w): Wyzwania zrównoważonego rozwoju w Polsce. Praca zbiorowa pod red. J. Kronnenberg i T. Bergier. Fundacja Sendzimira, Kraków, 2010, str. 344.

⁴ Informator dotyczący zużycia wody „Awake Water Guide”. www.generationawake.eu, (stan na dzień 10.09.2014).

W pełni wykorzystuj ładowność pralki. Rozpoczynaj pranie, kiedy zbierasz odpowiedni wkład do pralki. Przy zużyciu takiej samej ilości energii i wody wypierzesz większe ilości tekstyliów. Ale nie przepelniaj pralki, zmniejszysz ryzyko trwałego uszkodzenia odzieży i zaoszczędzić wodę i energię⁵. Wypełniaj bęben w zależności od rodzaju tkaniny - optymalnie załadowany bęben to 5-6 kg w przypadku białej do gotowania i kolorowej, 2 kg w przypadku białej zwykłej lub delikatnej i maksymalnie 1 kg w przypadku wełny⁶. Jeśli musisz wyprać rzeczy a nie masz pełnego wkładu, ustaw odpowiedni program np. „pół wsadu”.

W każdym ładunku umieść rzeczy duże i małe. Umożliwi to ich swobodne przemieszczanie się, dzięki czemu pranie będzie bardziej skuteczne⁷.

Wykorzystuj programy ekonomiczne, np. EKO, ponieważ redukują zużycie energii o ok. 40%⁸. Wykorzystuj różne cykle pralki zależności od potrzeb, a nie rutynowo, uruchamiaj zawsze ten sam program prania.

Zrezygnuj z zastosowania środka do prania, jeśli to możliwe. W przypadku prania mopów wykorzystanych do usuwania niewielkich zabrudzeń, np. do codziennego mycia powierzchni biurowych, wystarczy czasami cykl prania zasadniczego, bez proszku, aby oczyścić je z zanieczyszczeń. Tym bardziej, że czyszczenie to przede wszystkim zabieg mechaniczny, a nie chemiczny, również dlatego, że mopy zawierają w sobie pozostałości po preparatach myjących posadzki, które mogą również wyprać mopy.

Przestrzegaj instrukcji dozowania środków do prania. Nadmierna ilość środka nie powoduje lepszego wyprania rzeczy, stanowi wyłącznie obciążenie dla środowiska i zwiększa koszty prania. W takim przypadku środek może także osadzać się na pranych rzeczach⁹. Większość środków piorących jest trudnych do zneutralizowania lub usunięcia ze ścieków¹⁰. Ponadto, już 100 g detergentu przyczynia się do emisji prawie 1,5 kg gazów cieplarnianych¹¹. Korzystając z instrukcji odmierzania preparatu ma się pewność, że uzyska się najlepsze rezultaty prania i jednocześnie chroni się środowisko.

⁵ Laundry Know How for Consumers. www.cleaninginstitute.org, 07.01.2016 r.

⁶ Przełącz się na oszczędzanie energii. Poradnik domowy. www.bielany.waw.pl, 10.09.2014).

⁷ Przewodnik prania. Projekty zrównoważonej konsumpcji środków piorących. www.pl.cleanright.eu, (stan na dzień 08.09.2014).

⁸ Przełącz się na oszczędzanie energii. Poradnik domowy. www.bielany.waw.pl, 10.09.2014).

⁹ Porady dotyczące prania. www.cleanright.eu, (stan na dzień 11.08.2014).

¹⁰ T. Kalag: Wpływ właściwości roztworów powierzchniowych środków do prania na ich zdolności piorące. Praca doktorska. www.wbc.poznan.pl, (stan na dzień 08.09.2014).

¹¹ K. McKay i J. Bonnin. Ekologia dla każdego. Burda NG Polska, Warszawa, 2011. str. 31.

Uwzględniaj informacje o twardości wody miejscowej przy aplikacji detergentu, aby zoptymalizować jego zużycie, a nie dozować więcej zakładając, być może błędnie, że woda jest twarda. Umieść tę informację w pralni dla współpracowników, przekaz domownikom.

Nie stosuj odplamiaczy i wybielaczy na bazie chloru. Jeśli jest potrzeba, wybieraj ekologiczne preparaty na bazie tlenu. Internet jest pełen propozycji gotowych produktów i przepisów „zrób to sam”.

Zrezygnuj lub ogranicz do minimum stosowanie tradycyjnych płynów zmiękczających. Nie mają wpływu na czystość prania, a zanieczyszczają wody, do których spływają ścieki¹².

Pierz w niskich temperaturach. Dwa największe obciążenia energii podczas prania pochodzą z ogrzewania wody i suszenia¹³. Wyrób sobie nawyk prania w temperaturach 20°, 30°, 40°C. Pranie będzie krótsze i bardziej ekonomiczne. W wielu przypadkach temperatura od 30 do 40 stopni Celsjusza umożliwia osiągnięcie doskonałych rezultatów¹⁴. Dzięki temu można zaoszczędzić +/- 50% wykorzystania energii, emisji CO2 i znacząco zmniejszyć rachunki za prąd¹⁵. Można przedłużyć czas oddziaływania chemii na prane tekstylia, przez przerwanie cyklu zasadniczego prania na kilkanaście minut zaraz po zanurzeniu się ich w roztworze piorącym. Pranie w gorącej wodzie powoduje emisję pięciu razy więcej gazów cieplarnianych, niż w zimnej, bo 80-85 % energii zużywanej podczas prania przypada na ogrzanie wody. Pranie w zimnej wodzie zmniejsza emisję gazów za każdym razem o 3 kg¹⁶. Stosowanie temperatury wyższej, niż 60 stopni wymaga jedynie prania w warunkach, kiedy jego celem jest znaczące zmniejszenie liczby żywych drobnoustrojów¹⁷.

Wykorzystuj ciepło wytwarzane przez pralkę podczas prania. Im dłużej pracuje pralka, tym powietrze w pomieszczeniu staje się cieplejsze, ponieważ chłodne powietrze pomieszczenia wykorzystywane jest do chłodzenia kondensatora pralki. Powstałe w ten sposób ogrzane powietrze można wykorzystać jako dodatkowe źródło ciepła w mieszkaniu otwierając drzwi do pomieszczenia, w którym pracuje pralka¹⁸.

¹² Jak prac ekologicznie. www.yaacool-eko.pl, (stan na dzień 08.09.2014).

¹³ Laundry Know How for Consumers. www.cleaninginstitute.org, 07.01.2016 r

¹⁴ Przewodnik prania. Projekty zrównoważonej konsumpcji środków piorących. www.pl.cleanright.eu, (stan na dzień 08.09.2014).

¹⁵ Porady dotyczące prania. www.cleanright.eu, (stan na dzień 11.08.2014).

¹⁶ K. McKay i J. Bonnin. Ekologia dla każdego. Burda NG Polska, Warszawa, 2011. str. 31.

¹⁷ Koło Sinnera i jego efekt w procesie prania. www.laundry-sustainability.eu, (stan na dzień 08.09.2014).

¹⁸ Jak prac i suszyć w sposób przyjazny dla środowiska. www.ekooszczedni.pl, (stan na dzień 08.09.2014).

Odzyskuj wodę. Wodę spustową z prania ścierek można używać do prania mopów, z prania mopów można wykorzystać do prania mat.¹⁹ W gospodarstwach domowych woda zużywana na pranie stanowi 15% całego jej zużycia²⁰ i powinna być ponownie wykorzystywana. Wodę z prania ręcznego wylej do muszli dopiero wtedy, gdy trzeba ją spłukać, zmniejszysz tym samym zużycie czystej wody do spłukiwania toalety, które w polskich gospodarstwach domowych wynosi przeciętnie aż 30%²¹ ogólnego zużycia .

Susz pranie na powietrzu, a nie w suszarkach elektrycznych lub elektrycznych.

Stosuj środki do prania skoncentrowane. Umożliwiają mniejsze dozowanie, co oznacza bardziej oszczędne stosowanie preparatu i zmniejszenie ilości zużywanych opakowań²². Wg prognoz z 2009 r., przestawienie się na o 1/3 bardziej skoncentrowanych proszków do prania powinno było ograniczyć roczne zużycie proszków do prania w Polsce o 64 tys. ton. Tym samym na wysypiska powinno było trafić o ponad 3,5 tysiąca ton mniej śmieci z opakowań²³.

Stosuj alternatywne środki do prania. Kasztany (można samemu nazbierać), orzechy indyjskie²⁴, kule do prania zwane Eko kulami²⁵ i inne gotowe produkty (duży wybór w internecie). Można samemu sporządzić proszek do prania z sody kaustycznej, mydła i boraksu, jeśli potrafi się zachować wymagane środki ostrożności²⁶.

Kupuj środki piorące certyfikowane ekologicznie. Informacje o będących w obiegu certyfikatach ekologicznych znajdują się w największym globalnym katalogu oznakowań ekologicznych, Ecolabel Index, który obecnie zawiera 458 etykiet ekologicznych stosowanych na całym świecie²⁷. Ekoznaki nadaje administracja rządowa, stowarzyszenia przemysłowe, stowarzyszenia handlowe, naukowcy oraz organizacje konsumenckie, dlatego wiele z nich ma

¹⁹ Zrównoważony rozwój przemysłowych procesów pralniczych. www.laundry-sustainability.eu, (stan na dzień 08.09.2014).

²⁰ Woda w Polsce: przyczyniamy się do suszy tak samo jak brak opadów. www.rzecznikprasowy.pl, (stan na dzień 08.09.2014).

²¹ Woda w Polsce: przyczyniamy się do suszy tak samo jak brak opadów. www.rzecznikprasowy.pl, (stan na dzień 08.09.2014).

²² J. Brzozowski: Europejski rynek artykułów chemii gospodarczej. www.een.org.pl, (stan na dzień 08.09.2014).

²³ J. Brzozowski: Europejski rynek artykułów chemii gospodarczej. www.een.org.pl, (stan na dzień 08.09.2014).

²⁴ Jak prać ekologicznie przy użyciu kasztanów i orzechów. [www. http://www.jak-to-zrobic.pl](http://www.jak-to-zrobic.pl), (stan na dzień 08.09.2014).

²⁵ Ecoballs. www.ecozone.com, (stan na dzień 08.09.2014).

²⁶ Ekologiczne pranie. www.sodaoczyszczona.blogspot.com, (stan na dzień 08.09.2014).

²⁷ Ecolabel Index. www.ecolabelindex.com, (stan na dzień 11.08.2014).

charakter lokalny np. krajowy. Żaden ze środków piorących nie otrzymał jeszcze polskiego certyfikatu ekologicznego EkoZnak²⁸. Dlatego szukaj środków z innymi eko etykietami, np. Międzynarodowego Stowarzyszenia Producentów Chemii Gospodarczej, które wprowadziło ogólnoeuropejski program „Kartę na rzecz zrównoważonych środowiskowo środków i systemów czyszczących”²⁹ lub, na ile to możliwe finansowo, korzystaj ze środków do prania lepszej jakości³⁰.

Kupując pralkę wybieraj urządzenie o najwyższych parametrach. Pralkę kupuje się na lata, a różnica w zużyciu energii jest znacząca³¹. Wybieraj więc:

- Najbardziej efektywnie energetycznie od A do A+++ , czyli w najwyższej klasie energetycznej – m.in. zużycie wody i prądu będzie minimalne³².
- O niskim wskaźniku zużycia wody na cykl prania.
- Pralkę z dużym bębniem – przy jednym cyklu prania wypierze się więcej, pod warunkiem, że się cierpliwie poczeka, aż bęben się zapełni.
- Z funkcją automatycznego ważenia wsadu oraz doboru ilości wody do prania.
- Z funkcją ekonomiczną.
- Z funkcją Direct Spray - bezpośrednio spryskiwanie tekstyliów zapewni zoptymalizowane zużycie wody i minimalne zużycie prądu.
- Z funkcją skróconych programów do prania mało zabrudzonych rzeczy.
- Z funkcją opóźnienie startu, jeśli masz dostęp do nocnej taryfy, aby uruchomić proces pralniczy, kiedy stawki za energię elektryczną są niższe.³³

Jeśli stosowanie suszarki jest konieczne, kup kondensacyjną suszarkę z pompą ciepła. Suszarka z pompą ciepła zużywa do 50% mniej energii niż standardowa suszarka kondensacyjna³⁴. Jest to jedyne urządzenie gospodarstwa domowego, które zużywa o 40%³⁵, a nawet o 50%^{36 37} mniej energii elektrycznej od limitu

²⁸ Wykaz certyfikowanych wyrobów oraz norm stanowiących podstawę badań i certyfikacji wyrobów chemicznych. www.pcbc.gov.pl, (stan na dzień 10.09.2014)

²⁹ Analiza możliwości skutecznej promocji oznakowań ekologicznych. www.mos.gov.pl (stan na dzień 10.09.2014).

³⁰ Inteligentna energia. Poradnik użytkownika. www.mg.gov, (10.09.2014).

³¹ Inteligentna energia. www.mg.gov.pl, (stan na dzień 10.09.2014).

³² Etykieta energetyczna. www.pl.wikipedia.org, (stan na dzień 08.09.2014).

³³ EWG147540W. www.electrolux.pl, (stan na dzień 08.09.2014).

³⁴ Jak prać i suszyć w sposób przyjazny dla środowiska? www.ekooszczedni.pl, (stan na dzień 08.09.2014).

³⁵ Suszarka kondensacyjna z pompą ciepła. www.gorenje.pl, (stan na dzień 08.09.2014).

³⁶ Suszarka kondensacyjna z pompą ciepła marki Bosch. www.bosch-home.pl, (stan na dzień 08.09.2014).

³⁷ Suszarka EcoCare. www.electrolux.pl, (stan na dzień 08.09.2014).

ustalonego dla sprzętów klasy efektywności energetycznej A³⁸. Jeśli użycie suszarki jest konieczne, odwiruj tkaninę przy maksymalnie dopuszczalnych dla niej obrotach, ponieważ będzie taniej dla ciebie i mniej obciążające dla środowiska.

Te proste rady są praktyczne, łatwe do stosowania, ważne dla środowiska i przyszłych pokoleń.

Małgorzata Adams
trener sprzętania
10.02.2016 r.

³⁸ Suszarka kondensacyjna z pompą ciepła marki Bosch. www.bosch-home.pl, (stan na dzień 08.09.2014).